

Nr 120.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående eftergift av viss ogulden arvsskatt för Fliseryds fideikommiss; given Stockholms slott den 20 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

John Ericsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Statsrådet Ericsson anmäler fråga om eftergift till viss del av ogulden arvsskatt för Fliseryds fideikommiss och anför därvid följande.

Den 15 januari 1946 avled laboratorn, leg. läkaren C. F. Richard Nordenankar från Stockholm, vilken sedan sin faders död den 18 februari 1941 varit innehavare av Fliseryds fideikommiss (numera bestående av fastigheten nr 9 i kv. Guldfisken, Grevturegatan 38 i Stockholm och vissa lösören). Han efterlämnade såsom dödsbodelägare änkan Agnes M. Nordenankar, född Wirgin, samt tre omyndiga barn, nämligen två döttrar och sonen Johan F. G. Nordenankar, till vilken fideikommisset numera övergått.

Sedan boet efter dr Nordenankar enligt beslut av Stockholms rådhusrätt avträtts till förvaltning av boutredningsman, advokaten Carl Norström i

Stockholm, har denne i en till Kungl. Maj:t ställd, den 25 juni 1946 dagtecknad skrift, vari dödsbodelägarna instämt, under förmälan att enligt den efter dr Nordenankar upprättade bouppteckningen brist föreläge i boet, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte eftergiva det dr Nordenankar åvilande arvsskattebelopp, som återstått oguldet vid dödsfallet, eller 39 840 kr. jämte ränta. Den arvsskatt, som denne haft att erlægga för fideikommissfastigheten — skatten å löseegendomen hade redan tidigare erlagts — uppginge till 47 812 kr. Kungl. Maj:t hade genom resolution den 22 januari 1943 medgivit en fördelning av arvsskatten å högst aderton årliga inbetalningar, och det oguldna kapitalbeloppet utgjorde vid dödsfallet 39 840 kr.

Ansökningen tillstyrktes av *Stockholms rådhusrätt* och av *överståthållarämbetet*. Däremot förklarade *statskontoret* sig på anförda skäl icke kunna tillstyrka densamma.

Dödsboet hade dessförinnan i en den 2 mars 1946 till överståthållarämbetet inkommen skrift anhållit om eftergift av arvsskattebeloppet m. m. Överståthållarämbetet fann enligt resolution den 8 april 1946 ansökningen icke kunna lagligen bifallas. Efter besvär av dödsboet ha såväl kammarrätten som regeringsrätten prövat ärendet och ej funnit skäl göra ändring härutinnan.

Sedermera har Norström i en till Kungl. Maj:t ställd, den 20 december 1947 dagtecknad skrift anført, att dödsboets ekonomiska ställning i någon mån förbättrats, bl. a. genom försäljning av viss fast egendom, samt att dödsboet på grund härav kunde erbjuda icke förmånsberättigade fordringsägare — till vilka statsverket hörde beträffande ifrågavarande oguldna arvsskatt — ett ackord av 27 procent. Statsverkets fordran uppginge vid slutet av år 1947 till 43 539 kr. 58 öre, varav 39 840 kr. kapitalskuld och 3 699 kr. 58 öre ränta. Norström hemställde, med ändring av sin tidigare framställning, att Kungl. Maj:t måtte, utan att dödsboet försattes i konkurs, såsom full betalning för arvsskatten godtaga nyssnämnda ackords-erbjudande.

Enligt en av Norström upprättad tablå avseende dödsboets ställning vid 1947 års utgång skulle i händelse av en då inträffande konkurs dess tillgångar utgöra 36 936 kr. 95 öre och dess skulder sammanlagt 82 225 kr. 19 öre, varav 20 139 kr. vore prioriterade och 62 086 kr. 19 öre, däribland arvsskatten, icke prioriterade fordringar. De oprioriterade fordringsägarna skulle således vid en eventuell konkurs erhålla en utdelning av i runt tal 27 procent. Statsverket uppnådde således icke någon fördel genom att låta försätta dödsboet i konkurs. Däremot skulle ett sådant förfarings sätt medföra stora såväl personliga som ekonomiska besvärligheter för dödsbodelägarna.

Statskontoret har i utlåtande över sistnämnda framställning med åberopande av vad dess ombudsman yttrat i ärendet förordat bifall till densamma. Ombudsmannen har i betraktande av föreliggande särskilda omständigheter funnit övervägande skäl tala för ett bifall till den gjorda framställningen.

Föredraganden. Även om jag i princip anser stor återhållsamhet påkallad vid beviljande av undantag i speciella fall från gällande skattelagstiftning, har jag ansett mig böra tillstyrka, att i förevarande fall förslag framlägges för riksdagen om viss eftergift av ogulden arvsskatt. I sak innebär den av dr Nordenankars dödsbo gjorda framställningen, sådan den nu fullföljts, icke något egentligt efterskänkande av skatt utan endast att statsverket skulle utan att sätta dödsboet i konkurs godtaga en sådan reglering av den oguldna arvsskatten, som kan beräknas motsvara den sannolika utdelningen i en eventuell konkurs. Dödsboet har bjudit ett ackord av 27 procent, vilket jag i likhet med statskontoret anser böra godtagas, då ett konkursförfarande, som icke medför någon fördel ur statens synpunkt, bör undvikas. Vid bifall härtil kan av arvsskatten för fideikommissfastigheten beräknas bli gäldat ett belopp av sammanlagt nära 20 000 kr.

Det har synt mig desto mera skäligen att tillmötesgå dödsboets i och för sig rimliga begäran, som både den nu avlidne dr Nordenankar och dennes fader onekligen kommit att träffas förhållandevis tungt av arvsskatten på grund av sina kortvariga innehav av Fliseryds fideikommiss. Fadern innehade detta endast i icke fullt tre år och dr Nordenankar själv i knappt fem år. För lindrande av arvsskattens tryck vid kortvariga fideikommissinnehav har i 1941 års arvsskatteförordning stadgats eftergift av skatt vid dödsfall inom fem år — mot tidigare i ett fall som dr Nordenankars två år — efter skattskyldighetens inträde. På grund av övergångsbestämmelserna till nämnda förordning har emellertid detta stadgande prövats icke vara tillämpligt i förevarande fall. Om nyssnämnda stadgande hade varit tillämpligt, skulle arvsskatten på grund därav ha begränsats till ett belopp, som endast obetydligt överstiger vad dödsboet enligt förut angivna förslag skulle komma att sammanlagt få gälda.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att såsom full betalning för den arvsskatt för Fliseryds fideikommiss, jämte ränta, som återstod ogulden vid laboratorn, leg. läkaren C. F. Richard Nordenankars död, må godtagas ett ackord om 27 procent av det vid 1947 års utgång beräknade skuldbeloppet å 43 539 kr. 58 öre.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Skiöld.